



TORAH OHR • PARSHAS VAYECHI • MAAMAR 5

ביאור על הנ"ל

Explicación de lo anterior



DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak



LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/torah-ohr/vayechi/5/

1 ביאור על הנ"ל

Una explicación de lo anterior.

2 לבאר הדברים הנאמרים למעלה ע"פ חכילי כו'. הנה התורה נק' יין וחלב וכמו שכתוב ולכו שברו בלוא כסף ובלוא מחיר יין וחלב. ולהבין זה הנה צריך להבין ענין ב' בחי' אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם].

Para explicar lo dicho arriba acerca de [el versículo] «Jajlilí», etc.: Ahora bien, la Torá es llamada vino y leche, como está escrito: «Vengan y compren sin dinero y sin precio vino y leche». Para comprender esto, es necesario entender el asunto de los dos niveles: ahavá rabá [gran amor] y ahavat olam [amor eterno].

אה"ר [אהבה רבה] היא הבאה מלמעלה אשר מאליה וממילא נפשו בוערת כתנור אש ואה"ע [ואהבת עולם] היא האהבה הבאה ע"י ההתכוננות ויש אהבה ג' הגדולה משניהם והיא הנקראת אהבה בתענוגים כו'.

La ahavá rabá es [el amor] que viene de arriba, por el cual, espontáneamente y como algo natural, su alma arde como un horno de fuego; y ahavat olam es el amor que surge por medio de la contemplación. Y hay un tercer amor, mayor que ambos, llamado «amor en deleites» (ahavá betaanugim [amor en deleites]), etc.

3 והנה ידוע שיש ד' שמות ע"ב [שם ע"ב] ס"ג [שם ס"ג] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [שם ב"ן]. והנה שם ב"ן [שם ב"ן] נפל בשבירה ושם מ"ה [שם מ"ה] הוא המברר.

Ahora bien, es sabido que hay cuatro Nombres: Av (72), Sag (63), Mah (45) y Ban (52). Y el Nombre Ban cayó en el quebrantamiento [de las vasijas], y el Nombre Mah es el que lo refina.

ואמנם תחלה מברר מל' דאצי' הנקראת שם ב"ן [שם ב"ן] את רפ"ה נצוצין שבבי"ע כו' ואח"כ נמשך שם מ"ה [שם מ"ה] לברר שנית כו'.

Sin embargo, primero Maljut (soberanía) del Mundo de Atzilut (Emanación), que es llamada el Nombre Ban, refina las 288 chispas que están en [los Mundos de] Beriá, Yetzirá y Asiá (Creación, Formación y Acción), etc.; y después se hace descender el Nombre Mah para refinar por segunda vez, etc.

4 וביאור הדברים הנה נודע דמלי דאצי יורדת בכל לילה בבי"ע לברר בירורים. וכמ"ש בזהר אלף טורין דאכלה בהמה רבה ושתית לון בגמיעא חדא כו'.

La explicación del asunto: es sabido que Maljut (soberanía) del Mundo de Atzilut (Emanación) desciende cada noche a los mundos de Beriá (Creación), Yetzirá (Formación) y Asiá (Acción) para realizar refinamientos. Como está escrito en el Zohar: "Mil montañas, que una gran bestia se come, y se las bebe de un solo trago", etcétera.

פ"י בהמה בגי' [בגימטריא] כ"ן [שם כ"ן] והיינו מלי דאצי המבררת נצוצין דתהו. להיות שכאשר נפלו הנצוצין בבי"ע ובנוגה הם מעורבים טו"ר [טוב ורע] ואינם בבחי' אלהות ומלי דאצי מבררת אותם שיתפכו להיות אלהות.

Explicación: behemah («bestia») tiene el valor numérico de Ban (52); es decir, Maljut de Atzilut, que refina las chispas de Tohu. Pues cuando las chispas cayeron en Beriá, Yetzirá y Asiá, y en nogah (resplandor), son una mezcla de bien y mal y no se encuentran en el nivel de la Divinidad; y Maljut de Atzilut las refina para que se transformen y se vuelvan Divinidad.

5 ולכן שם כ"ן [שם כ"ן] נקי אה"ע [אהבת עולם] כי עולם מלי העלם והיינו האהבה שנתגלית מההעלם. שקודם התפלה היתה בהעלם ואחר כך ע"י התפלה נתגלית

Por lo tanto, el Nombre Ban es llamado ahavas olam [amor del mundo], pues olam («mundo») deriva del término he'elem («ocultamiento»); es decir, el amor que se revela desde el ocultamiento: antes de la plegaria estaba oculto y, después, por medio de la plegaria, se revela.

ונמצא שאהבה זו היא באה מההתבוננות כו' וגם פ"י אהבת עולם שהתפעלות ואהבה זו נמשכת מבחינת העולם.

Así, resulta que este amor proviene de la contemplación, etc. Y ahavas olam también significa que este despertar emocional y este amor provienen del nivel del mundo.

היינו כמו עד"מ האדם מתפעל להיות לו אהבה ע"י שרואה מופתים הפך הטבע כמו להפוך ממים לאש או מאש למים שיתהפך מהות אחד למהות אחר ע"י רואה גדולת ה' ית' ויגיע לו מזה אהבה לה'.

Es decir, como en la analogía de una persona que se conmueve y llega a sentir amor al ver maravillas que contradicen la naturaleza, como transformar agua en fuego o fuego en agua, de modo que una esencia se transforma en otra; por medio de esto ve la grandeza de D'os, bendito sea, y de allí nace en él el amor a D'os.

6 ואהבה זו נק' אה"ע [אהבת עולם] שבאה ע"י סבה מבחי' העולם וכמו"כ [וכמו כן] למעלה הבירור נצוצות דשם ב"ן [שם ב"ן] שמברר בבי"ע נק' אה"ע [אהבת עולם] מפני שמבחי' עולם נברר להיות אלקות כו'.

Este amor se llama ahavat olam [amor provocado por el mundo], porque surge por medio de una causa del nivel del mundo. Del mismo modo, arriba, el refinamiento de las chispas del Nombre Ban, que refina en el Mundo de Beriá (Creación), el Mundo de Yetzirá (Formación) y el Mundo de Asiá (Acción), se llama ahavat olam, porque se refina [algo] del nivel del mundo hasta que se convierte en divinidad, etc.

משא"כ שם מ"ה [שם מ"ה] נק' אה"ר [אהבה רבה]. להיות ששם מ"ה [שם מ"ה] הוא בחי' אלקות בעצם (לא ממה שנתברר מבחי' עולם כמו שם ב"ן [שם ב"ן] שמברר בי"ע והם נכללים בו).

Esto no ocurre con el Nombre Mah, que se llama ahavá rabá [gran amor], pues el Nombre Mah es divinidad en esencia (no proviene de aquello que se ha refinado del nivel del mundo, como el Nombre Ban, que refina los mundos de Beriá, Yetzirá y Asiá, y estos quedan incluidos en él).

והיינו ע"י ההתהפכות מרע לטוב כנ"ל שנכלל בשם ב"ן [שם ב"ן] ולכך נק' אה"ע [אהבת עולם] כמו שאדם מתהפך ע"י מופתים כו' כנ"ל).

Es decir, por medio de la transformación del mal en bien mencionada arriba, que queda incluida en el Nombre Ban; por eso se llama ahavat olam, tal como una persona se transforma por medio de milagros, etc., como se mencionó arriba).

והוא המברר שם ב"ן [שם ב"ן]. וה"ז [והרי זה] כדוגמת אה"ר [אהבה רבה]. דהנה ענין האה"ר [האהבה רבה] היא עד"מ האהבה אשר מאליו מתלהט שלכך נק' בלשון רבה. להיות שאה"ע [שאהבת עולם] הנה יש גם בזה לעומת זה.

Y él [el Nombre Mah] es quien refina el Nombre Ban. Y esto es análogo a ahavá rabá. Pues el concepto de ahavá rabá es, a modo de ejemplo, el amor que se inflama por sí mismo, por lo cual se lo llama con el término "grande" (rabá); ya que también en ahavat olam existe "esto frente a aquello".

ולכך אנו רואים שאעפ"י [שאף על פי] שבעת התפלה הי' [היה] לו אהבה והיא אה"ע [אהבת עולם] מ"מ אח"כ עוסק במילי דעלמא מפני שיש זלעז"ז [זה לעומת זה] ששניהם הם בחי' עולם זה עולם וזה עולם כו'

Por eso vemos que, aunque en el momento de la plegaria tenía amor, y este era ahavat olam, sin embargo, después se ocupa de asuntos mundanos, porque existe "esto frente a aquello", ya que ambos pertenecen al nivel del mundo: esto es "mundo" y aquello es "mundo", etc.

משא"כ בחי' אה"ר [אהבה רבה] להיותה מניצוץ אלקות עצמו אין שם זלעז"ז [זה לעומת זה] כו'. וכמו"כ [וכמו] למעלה שם מ"ה [שם מ"ה] הוא אלקות שלא ע"י בירור. כמו האה"ר [האהבה רבה] שבאה מאיליה מלמעלה.

Pero no es así con el nivel de ahavá rabá: como proviene de la chispa misma de la divinidad, allí no existe "esto frente a aquello", etc. Del mismo modo, arriba, el Nombre Mah es divinidad que no se alcanza mediante el refinamiento, como la ahavá rabá, que viene por sí misma desde arriba.

7 והנה עכ"ז [עם כל זה] הרי האה"ר [האהבה רבה] שנק' מ"ה [שם מ"ה] מתלבשת באה"ע [באהבת עולם] הנק' ב"ן [שם] לב"ן [שם] לב"ן בירור שני כו' אבל אהבה ג' והיא הנק' אהבה בתענוגים שהוא ענין שם ע"ב [שם ע"ב] אינה מתלבשת כלל לא באה"ר [באהבה רבה] ולא באה"ע [באהבת עולם] כו'.

Ahora bien, a pesar de todo esto, ahavah rabbah [amor intenso], que se denomina Má, sí se reviste en ahavas olam [amor eterno], que se denomina Ban, para llevar a cabo una segunda refinación, etc. Pero el tercer amor, denominado «amor en los deleites», que corresponde al Nombre Av, no se reviste en absoluto ni en ahavah rabbah ni en ahavas olam, etc.

8 אך הנה המשכת שם ע"ב [שם ע"ב] אהבה בתענוגים. הוא כאשר נתחברו יחדיו אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] שם מ"ה [שם מ"ה] ושם ב"ן [שם ב"ן] אזי ממשיכים גם שם ע"ב [שם ע"ב]. הגם שהוא גבוה משניהם כו'.

Sin embargo, la manera de hacer descender el Nombre Av, el amor en deleites, es cuando ahavah rabbah [amor abundante] y ahavas olam [amor eterno], el Nombre Mah y el Nombre Ban, se unen; entonces hacen descender también el Nombre Av, aunque es más elevado que ambos, etc.

וביאור הדברים הנה ידוע שיש בכל עולם דאצי' ביי"ע ע"ס [עשר ספירות] ועולמות והיכלות.

La explicación del asunto: es sabido que en cada mundo —el Mundo de Atzilut (Emanación), el Mundo de Beríá (Creación), el Mundo de Yetzirá (Formación) y el Mundo de Asiá (Acción)— hay diez Sefirot, así como mundos y cámaras (heichalos).

9 והנה ע"ס [עשר ספירות] הם הם אלקות שאינו צריך להתברר והיינו כענין שם מ"ה [שם מ"ה] כידוע. ועולמות והיכלות הם צריכים להתברר בכדי להתכלל בע"ס [בעשר ספירות] שהוא אלקות ממש.

Ahora bien, las diez Sefirot son ellas mismas divinidad, que no necesita ser refinada; esto es como el concepto del Nombre Mah, como es sabido. En cambio, los mundos y los recintos necesitan ser refinados para poder quedar incluidos en las diez Sefirot, que son la divinidad misma.

והיינו ע"י הבירור דב"ן [דשם ב"ן] שנכללים בו הבירורים דעולמות והיכלות ואחר כך נמשך שם מ"ה [שם מ"ה] להתלבש בב"ן [בשם ב"ן] לברר שנית כו'. וזהו ענין יחוד הוי' אלהים שהם דו"נ [דכר ונוקבא] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן].

Esto ocurre mediante el refinamiento de Ban, en el que quedan incluidos los refinamientos de los mundos y los recintos; después, el Nombre Mah desciende para investirse en Ban y refinar por segunda vez, etc. Este es el concepto de la unión de Havaíá [y] Elokim, que son masculino y femenino, Mah y Ban.

והנה כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אתם כו' ומבואר בזהר הטעם דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] לא שרי באתר פגימא אלא באתר שלימא כו'.

Ahora bien, está escrito: "Varón y mujer los creó, y los bendijo", etc.; y el Zohar explica el motivo: el Santo, bendito sea, no mora en un lugar defectuoso, sino únicamente en un lugar íntegro, etc.

והענין מפני שכאשר מתכללים ב' בחינות דו"נ [דכר ונוקבא] ע"כ מעוררים בחינת הגבוה מערך שניהם (וכענין החופה שנכנסים [שנכנסים] בו חתן וכלה להיות שבאים שניהם דו"נ [דכר ונוקבא] ע"כ בא שם הגילוי גם מבחי מקיפים כו').

El concepto es que cuando dos niveles, lo masculino y lo femenino, se incluyen mutuamente, despiertan por ello un nivel que está por encima de ambos y excede la medida de los dos (como en el caso de la chuppah [palio nupcial], a la que entran el novio y la novia: puesto que ambos, masculino y femenino, llegan [allí], por eso también proviene allí una revelación del nivel de los makifim [luces circundantes], etc.).

והיינו ע"י שכאשר שם ב"ן [שם ב"ן] מברר ב"ע ואז מעלה אותם מ"ן [מייך נוקבין] לשם מ"ה [שם מ"ה] והוא נמשך לברר כו'.

Esto ocurre porque cuando el Nombre Ban refina Beriá, Yetzirá y Asiá, luego los eleva como mayin nukvin ["aguas femeninas"] al Nombre Mah, y este desciende para refinar, etc.

ואח"כ כששניהם מתלבשים זה בזה בחי' יחוד הוי"ה אלהים אזי נמשך גם שם ע"כ [שם ע"כ] הנק' אהבה בתענוגים.

Y después, cuando ambos se invisten uno en el otro, en el nivel de la unión de Havaíá [y] Elokim, también desciende el Nombre Av, llamado "amor en los deleites".

וזהו זכר ונקבה בראם. היינו דכר שם מ"ה [שם מ"ה] ונוק' [שם מ"ה] שם ב"ן [שם ב"ן] ואזי ויברך אתם המשכת החכמה שם ע"ב [שם ע"ב] הנק' ברוך כו'.

Y este es [el sentido de] “Varón y mujer los creó”: es decir, el masculino (dechar), el Nombre Mah, y lo femenino (Nukvá), el Nombre Ban; y entonces, “los bendijo”: el descenso de Jojmá (sabiduría), el Nombre Av, llamado “bendito” (baruj [bendito]), etc.

10 והנה ידוע שגילוי אור א"ס דעתיקא קדישא הוא בבחינת החכמה דאצי' להיותה בתכלית הבטול. והנה עתיק הוא על דרך משל בחינת תענוג כו'.

Ahora bien, es sabido que la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof) de Atika Kadisha (el Santo Anciano) se encuentra en el nivel de Jojmá (sabiduría) del Mundo de Atzilut (Emanación), pues Jojmá se halla en una autoanulación (bitul) absoluta. Y Atik es, a modo de analogía, el nivel del deleite, etc.

וכמו שאנו רואים גם כן שגילוי התענוג הוא בחכמה כאשר יגיע לו השכלה חדשה מהמשכיל שזהו ענין גילוי החכמה ממקורה אז יתענג ענג נפלא כו'

También vemos que el deleite se revela en Jojmá: cuando le llega una nueva comprensión desde el intelecto —lo cual constituye la revelación de Jojmá desde su fuente—, entonces se deleita con un deleite maravilloso, etc.

וכמו"כ [וכמו כן] גלוי אא"ס [אור אין סוף] ע"י [עתיק יומין] וא"א הוא בבחינת חכמה דאצי' שהוא שם ע"ב [שם ע"ב].

Del mismo modo, la revelación de la Luz Infinita de Atik Yomin y Arij Anpín se encuentra en el nivel de Jojmá de Atzilut, que es el Nombre Av.

ולכך נק' שם ע"ב [שם ע"ב] אהבה בתענוגים להיות שהוא גלוי תענוג עליון וזהו אהבה בתענוגים דייקא כו':

Por eso el Nombre Av se llama «amor en deleites»: puesto que es la revelación del deleite supremo. Y esto es [por lo que es] «amor en deleites» específicamente, etc.

11 וזהו חכלילי עינים מיין. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] חכלילי כל חך הטועם אומר לי לי. וי"ל [ויש לומר] כפל הלשון לי לי.

Y esto es [el significado de] "Chachlili einayim mi-yayin" ("Sus ojos están rojos por el vino"). Y nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: "Chachlili: todo paladar (chech) que prueba dice: 'Para mí, para mí'". Ahora bien, debe comprenderse la expresión duplicada "para mí, para mí".

אך הענין הוא שזהו ענין ב' עליות של ב' בחינות אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם] מ"ה [שם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] בע"י [בעתיק יומין] וא"א כנ"ל מפני שהן עולים בבחינת שם ע"ב [שם ע"ב] ששם גילוי עתיק ואריך כו'.

Pero el asunto es que esto se refiere a dos ascensos de los dos niveles, ahavah rabbah y ahavas olam, Mah y Ban, a Atik Yomin y Arich Anpin, como se mencionó arriba; pues ascienden al nivel del Nombre Av, donde se revelan Atik y Arich, etc.

12 וזהו חך הטועם אומר לי לי פירוש חך הטועם הוא בחינת חכמה דאצי' שנק' חך שם מ"ה [שם מ"ה] והוא בחינת טעמים שהם בשם ע"ב [שם ע"ב]

Y esto es [el significado de] "el paladar que prueba dice: 'Para mí, para mí'": la explicación es que "el paladar que prueba" es el nivel de Jojmá (sabiduría) del Mundo de Atzilut (Emanación), que se llama "paladar", el Nombre Mah, y es el nivel de los te'amim ("sabores"), que están en el Nombre Av.

כנודע שיש ד' בחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] כנגד ד' שמות ע"ב [שם ע"ב] ס"ג [שם ס"ג] מ"ה [שם מ"ה] ב"ן [שם ב"ן] וחכמה דאצי' היא בחינת חך הטועם היינו בחינת טעמים.

Como es sabido, hay cuatro niveles: los te'amim, los nekudos, los tagin y los osiyos (signos de cantilación, puntos vocálicos, coronas y letras), correspondientes a los cuatro Nombres Av, Sag, Mah y Ban. Y Jojmá de Atzilut es el nivel de "el paladar que prueba", es decir, el nivel de los te'amim.

וכמו עד"מ כאשר יטעום האדם איזה מאכל הנערב ומתוק מתענג מזה כמו"כ [כמו כן] בבחי' טעמים דחכמה יש שם גילוי עתיק כו'.

Así como, a modo de analogía, cuando una persona prueba algún alimento agradable y dulce, se deleita con ello, del mismo modo, en el nivel de los te'amim de Jojmá se revela Atik [la dimensión del deleite supremo], etc.

וזהו ח"ך הטועם בחי ע"ב [שם ע"ב] חכמה אומר לי לי הוא בחי עליות אה"ר [אהבה רבה] ואה"ע [ואהבת עולם].

Y esto es [el significado de] “el paladar que prueba”, el nivel de Av, Jojmá, dice: “Para mí, para mí”: este es el nivel de los ascensos de ahavah rabbah [amor intenso] y ahavas olam [amor eterno].

13 והנה חכלילי עינים הם מיין. כי הנה ע"י שנכנס יין יינה של תורה יצא סוד.

Ahora bien, los “ojos rojizos” (chachlili einayim) son “del vino”. Pues mediante “cuando entra el vino”, el vino de la Torá, “sale un secreto”.

פי' סוד היינו אה"ר [אהבה רבה] המסותרת שתצא מהעלם אל הגילוי להיות התלבשות אה"ר [אהבה רבה] מ"ה [שם מ"ה] באה"ע [באהבת עולם] ב"ן [שם ב"ן]. ועי"ז שניהם עולים ונכללים בחכמה. וזהו חכלילי כו' מיין.

El significado de “secreto” es la ahavah rabbah [gran amor] oculta, que debe salir de su ocultamiento y pasar a la revelación, de modo que ahavah rabbah, Mah, se invista en ahavas olam [amor eterno], Ban. Mediante esto, ambos se elevan y quedan incluidos en Jojmá (sabiduría). Y esto es [lo que significa] “Chachlili”, etc., “del vino”.

פי' מה שח"ך הטועם אומר לי לי העלייה דמ"ה [דשם מ"ה] וב"ן [ושם ב"ן] בע"ב [בשם ע"ב] זהו מיין שע"י שנכנס יינה ש"ת [של תורה] יצא סוד התלבשות מ"ה [שם מ"ה] בב"ן [בשם ב"ן] ועי"ז מעוררים שם ע"ב [שם ע"ב] להיות ח"ך הטועם כו'.

Es decir, aquello que “el paladar que prueba” dice —“Para mí, para mí”— es la elevación de Mah y Ban a Av; esto es “del vino”, pues mediante la entrada del vino de la Torá “sale un secreto”: la investidura de Mah en Ban. Y con ello despiertan el Nombre Av para que sea “el paladar que prueba”, etc.

14 והנה בחי גילוי זה דשם ע"ב [שם ע"ב] הוא בשבת שהוא ענין מוחין דאבא. והיינו גילוי והמשכת ענג העליון בחי עתיקא קדישא בבחי החכמה.

Ahora bien, el nivel de esta revelación del Nombre Av se manifiesta en Shabat, que corresponde al intelecto (mojín) de Aba (Jojmá). Es decir, la revelación y la atracción hacia abajo del deleite supremo —el nivel de Atika Kadisha (el Antiguo Santo)— al nivel de Jojmá.

וכמ"ש וקראת לשבת ענג להמשיך ולקרוא הענג בחכמה כו'. וכמ"ש במ"א ע"פ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר ויכלו בשבת כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית כו'.

Como está escrito: "Y llamarás al Shabat deleite": para hacer descender y llamar el deleite a Jojmá, etc. Y como está escrito en otro lugar a propósito de la enseñanza de nuestros Sabios, de bendita memoria: "Quien dice Vayejulu en Shabat es como si se hubiera convertido en socio del Santo, bendito sea, en la obra de la creación", etc.

וזהו ג"כ כל כוונת האכילה בשבת להמשיך בחי' עתיק בחכמה כו'. אך הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מי שטרח בע"ש [בערב שבת] יאכל בשבת.

Y esta es también toda la intención de comer en Shabat: hacer descender el nivel de Atik a Jojmá, etc. Sin embargo, nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: "Quien se esforzó en la víspera de Shabat comerá en Shabat".

וזהו חכלילי עינים כו'. פי' כי יש ב' בחי' בעינים הא' האדמומית והזהרורית שבעינים. והב' חוורין דעינא.

Y esto es [el significado de] "Jajlili eináyim" ("ojos rojos"), etc. La explicación es que hay dos aspectos en los ojos: el primero, el enrojecimiento y el brillo de los ojos; y el segundo, la parte blanca del ojo.

15 והנה ענין האדמומית הוא בחי' ההתלהבו' ורשפי אש לאסתכלא ביקרא דמלכא כמ"ש הסבי עיניך מנגדי כו' דאינון מוקדין ליה בשלהובין דרחימותא כנודע.

Ahora bien, el aspecto del enrojecimiento es el fervor y las llamaradas de fuego, «contemplar la gloria del Rey», como está escrito: «Aparta de mí tus ojos», etc., pues lo encienden con llamas de amor, como es sabido.

וכמו"כ [וכמו כן] הנה מבואר באדרא רבה כד ז"א מסתכל במצחא דאריך מקבל ש"ע [ש"ע (370)] נהורין ובפנים ק"נ נהורין כמה שכתוב כי יקרא ק"ן צפור לפניך כו'.

Y de manera similar, se explica en la Idra Rabá: cuando Zeir Anpín (los atributos emocionales) contempla la frente de Arij [Anpín], recibe 370 luces, y en el rostro (panim), 150 luces, como está escrito: «Si un nido de ave (kan, 150) se presenta delante de ti (lefanéja)», etc.

והענין דהנה א"א שהוא הכתר הוא בחי' התחתונה שבמאציל וז"א הוא מקור לעלמין דבי"ע שלכך ז"א נקי עולם כמ"ש עולם חסד יבנה כו'.

La cuestión es que Arij Anpín, que es Kéter (la Corona), constituye el nivel inferior del Emanador, y Zeir Anpín es la fuente de los mundos de Beriá, Yetzirá y Asiá; por eso Zeir Anpín es llamado «mundo» (olam), como está escrito: «El mundo (olam) se construye mediante la bondad», etc.

ולכך הז"א מתלהב ליכלל למעלה באו"ס [באור אין סוף] בחי' א"א כו' (וכן עבודת האדם למטה לאסתכלא ביקרא דמלכא עיני תמיד אל ה' והיינו ההתלהבות ממטלמ"ע [ממטה למעלה] שהוא ע"י העינים דוקא)

Por lo tanto, Zeir Anpín arde en deseo de quedar incluido en lo alto, en la Luz Infinita (Or Ein Sof), el nivel de Arij Anpín, etc. (Y del mismo modo, el servicio del hombre aquí abajo consiste en «contemplar la gloria del Rey»: «Mis ojos están siempre dirigidos hacia Havaíá»; es decir, el fervor que asciende desde abajo hacia arriba, que se produce específicamente por medio de los ojos).

והיינו האדמומית שבעינים שמורה על ענין ההתלהבות ורשפי אש כו'. וע"י ההסתכלות ז"א בבחי' התלהבות נמשך אח"כ השפע מא"א [מאריך אנפין] לז"א.

Y este es el enrojecimiento de los ojos, que indica el fervor y las llamaradas de fuego, etc. Y, mediante la contemplación fervorosa de Zeir Anpín, después se atrae la afluencia desde Arij Anpín hacia Zeir Anpín.

וכמ"ש עין ה' אל יראיו כו' (והיינו מפני שהקדים תחלה עיני תמיד אל ה' והוא התלהבות ממטלמ"ע [ממטה למעלה]). וזהו מי שטרם בערב שבת כו'. עי"ז נמשך אח"כ אור השפע מלמעלה למטה להיות עין ה' כו'.

Como está escrito: «El ojo de Havaíá está dirigido hacia quienes Le temen», etc. (Esto se debe a que primero comenzó con «Mis ojos están siempre dirigidos hacia Havaíá», que es el fervor que asciende desde abajo hacia arriba. Y este es el sentido de «Quien se esforzó en vísperas de Shabat», etc. A través de ello, después se atrae la luz de la afluencia desde arriba hacia abajo, para que haya «el ojo de Havaíá», etc.).

וזהו ענין ש"ע [ש"ע (370)] נהורין או ק"ן נהורין דמקבל ז"א מא"א [מאריך אנפין] היינו השפע מלמעלה כו' שהוא בחי' עינא דאיהו חוור כמ"ש באד"ר [באדרא רבא] (דקכ"ט ב' ובדף קל"ו ב') ואתסחן בחד חוורא דעינא טבא כו'.

Y este es el asunto de las 370 luces o las 150 luces que Zeir Anpín recibe de Arij Anpín, es decir, la afluencia que viene de arriba, etc., que constituye el aspecto del ojo blanco, como se afirma en la Idra Rabá (folio 129b y folio 136b): «Y se bañan en la única blancura del buen ojo», etc.

והנה הראיה היא בחי' חיצוניות משא"כ שארי כחות כמו כח החכמה או המדות כו'

Ahora bien, la visión pertenece a la dimensión exterior (jitzoniut), a diferencia de las demás facultades, como la facultad de Jojmá (sabiduría) o los atributos emocionales (midot), etc.

והענין כי להיות מסתכל במצחא דא"א ולקבל אח"כ גילוי האור משם א"א לקבל רק ע"י ראייה שהיא מבחוץ שאינה נכנסת לפנים.

La razón es la siguiente: dado que [Zeir Anpín (los atributos emocionales)] contempla la frente de Arij Anpín y luego recibe de allí la revelación de la luz, es imposible recibir [esta] sino por medio de la vista, que proviene de afuera y no penetra en el interior.

16 ולבן שינים הנה השינים מבררים כו'. והוא בחי' עבור בבטן אימא כמשל מדות שבשכל לראות בעין השכל מהות המדות ולדקדק ולפשפש בהן אם יש בהן תערובת כו'. וזהו בבטן אימא כו'.

«Y blancos los dientes»: ahora bien, los dientes refinan, etc. Y este es el nivel de la gestación (ibur) en el vientre de Ima (Biná, entendimiento), como en la analogía de los atributos emocionales (midot) dentro del intelecto: ver con el ojo del intelecto la esencia de los atributos emocionales, y examinarlos e indagarlos [para ver] si hay en ellos alguna mezcla, etc. Y esto es «en el vientre de Ima», etc.

17 ולמעלה בז"א תלת כלילין גו תלת כו' ומה שנתברר נעשה אצ"י ואלקות והפסולת נדחה לחוץ כו' וכן עד רום המעלות כו'

Y arriba, en Zeir Anpín (los atributos emocionales), [hay] “tres incluidos dentro de tres”, etc.; y lo que ha sido refinado se convierte en el Mundo de Atzilut (Emanación) y en divinidad, mientras que el residuo es expulsado hacia afuera, etc. Y así sucesivamente, hasta las alturas más elevadas, etc.

ואח"כ נעשה הגדלה בחלב שלאחר הלידה והגדלה זו שנמשך אור וחיות שיהיו המדות מאירים וברורים כו'.

Y después se produce el crecimiento mediante la leche que viene tras el nacimiento; y este crecimiento consiste en que se hacen descender luz y fuerza vital para que los atributos emocionales (midot) sean luminosos y claros, etc.

18 וזהו ולכן שינים שהשינים עצמם נעשים לבנים מכח החלב שבשעת הבירור עדיין אינם לבנים מאחר שעוסק לראות ולפשפש כו'.

Y esto es [el significado de] "y blanca de dientes": los dientes mismos se vuelven blancos por la leche, pues en el momento del refinamiento todavía no son blancos, ya que uno está ocupado mirando y examinando, etc.

והוא בחינת קטנות משא"כ לכן שינים שנעשו לבנים ומאירים כו'. שיש בירור אחר בירור כו'

Y este es el nivel de katnus (pequeñez), a diferencia de "blanca de dientes", [donde los dientes] se han vuelto blancos y luminosos, etc.; pues hay un refinamiento después de otro, etc.

והכל הוא ע"י פותח את ידיך הוא בחי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהם יודי"ן ווי"ן שערות וגומות שאבא יונק ממזל החי נוצר אותיות רצון כו'

Y todo esto ocurre por medio de "Abres Tu mano (yadecha)": este es el nivel de los trece tikunim (adornos) de la barba, que son yuds y vavs, pelos y folículos; pues Aba (Jojmá) recibe sustento del octavo mazal, notzer, [cuyas] letras [son las de] ratzon (voluntad), etc.

ועי"ז נעשה רצון גם לכל חי כו' והוא ע"י התוי' [התורה] אבא שממשיך אור אבא על נפשו ואבא יונק ממזל החי כנ"ל ומתגלה בתוכה רצון שלמעלה מעלה כו'

Y por medio de esto, también se produce voluntad "para todo ser viviente", etc. Y esto ocurre por medio de la Torá, Aba: uno atrae la luz de Aba sobre su alma; y Aba recibe sustento del octavo mazal, como se mencionó antes, y dentro de ella [el alma] se revela una voluntad que está muy por encima, etc.

ומשל יודי"ן ווי"ן כי היו"ד הוא צמצום האור בעור הפנים המכסה ואינו יוצא אלא דרך גומא. והוא"ו הוא המשכת השערות כו' וד"ל [ודי למבין]:

Y la analogía de los yuds y los vavs: la yud es el tzimtzum (contracción) de la luz en la piel del rostro, que la cubre [y hace que] salga solo por un folículo; y la vav es la extensión de los pelos, etc. Y esto basta para quien entiende.



LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY-NC 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Sinagogas, escuelas y proyectos sin fines de lucro pueden copiarla, imprimirla y compartirla libremente, y pueden pedir donaciones para cubrir el costo de impresión; nunca puede venderse. Citen a Kehot Publication Society y likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/torah-ohr/vayechi/5/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak